SESONGSVINGNINGER I KJØPESENTRENE OG I DETALJHANDELEN GENERELT

I denne rapporten ser vi nærmere på sesongsvingningene for virksomhetene i kjøpesentrene og i detaljhandelen generelt. Det legges spesiell vekt på sommerhandelens betydning. Rapporten viser også sommerhandelens betydning i kommuner der det er gjort unntak fra Helligdagsloven. I rapporten belyses også omsetningens fordeling over uken i kjøpesentrene, kundenes tidsbruk i kjøpesentrene og fordeling av salgsarealet i kjøpesentrene.

SESONGSVINGNINGENE I KJØPESENTRENE

Klart viktigste salgsmåned for kjøpesentrene er desember. Årets siste måned utgjorde 13,14 prosent av årsomsetningen i kjøpesentrene i 2016.Nest viktigst er november der omsetningen i fjor utgjorde 9,34 prosent av årsomsetningen. På tredjeplass følger juni der omsetningen i fjor utgjorde 8,96 prosent av årsomsetningen. Totalt sto omsetningen i de tre sommermånedene for 25,16 prosent av årsomsetningen i kjøpesentrene i fjor ifølge tall fra Kvarud Analyse. Fordelingen er basert på månedlige omsetningstall fra 235 kjøpesentre. Samlet omsatte disse kjøpesentrene for 150,7 milliarder kroner inkl. mva. i 2016.

Omsetningsandelene svinger selvsagt noe fra år til år. Ikke minst i mars og april, da omsetning og omsetningsandel i disse to månedene avhenger av påskens plassering.

Over tid har juni og november blitt viktigere salgsmåneder, mens oktober og desember er avtatt i betydning. Junis økende betydning skyldes bl.a. at første runde med utbetaling av skattepenger kommer i slutten av juni, mens novembers betydning har økt bl.a. som følge av Black Friday. Været har også stor betydning for omsetningen i november. Kald og snørik november betyr økt omsetning av bl.a. sportsutstyr, klær og sko. Redusert omsetningsandel i oktober skyldes at utbetalingen av skattepengene kommer tidligere nå enn for en del år tilbake. Desembers tilbakegang skyldes først og fremst bedre økonomi i husholdningene som gjør de i stand til å kjøpe «større forbruksvarer» når behovet oppstår og ikke må utsette disse til man får utbetalt skattefri desemberlønn. Black Friday og muligheten for å utbetale «skattefri månedslønn» i november i stedet for desember bidro i 2016 til at omsetning ble flyttet fra desember til november.

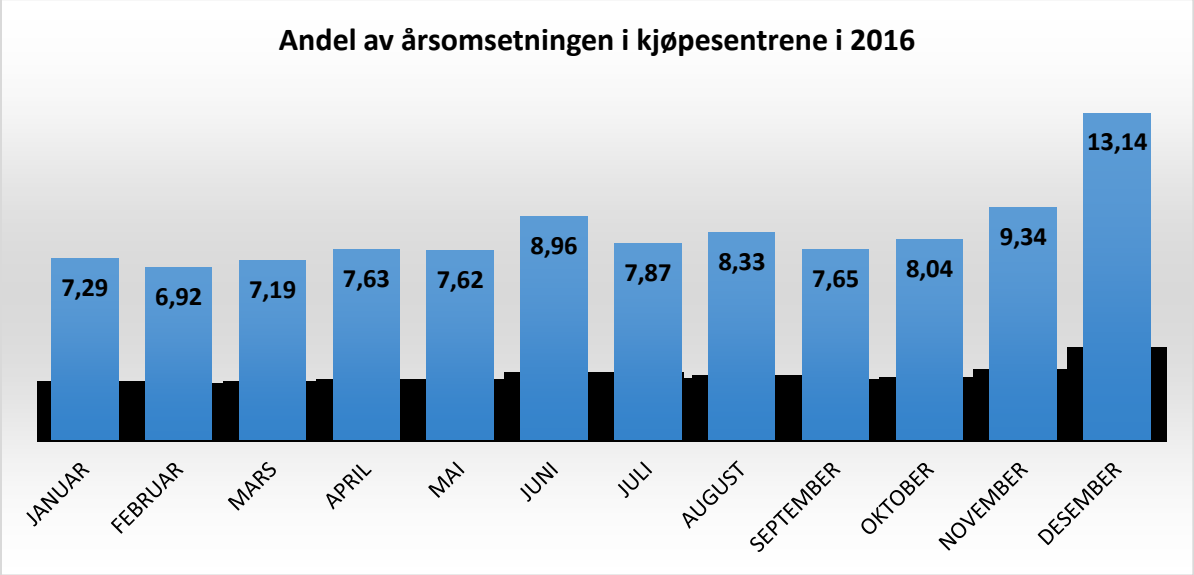

Kilde: Kvarud Analyse

Sommeren viktigst for bysentrene

Sommerhandelen betyr litt mer for bysentrene enn for regionsentrene og bydel- og lokalsentrene. I bysentrene sto omsetningen i juni-august for 25,84 prosent av årsomsetningen i 2016. I regionsentrene utgjorde sommerhandelen 25,11 prosent av årsomsetningen, mens den utgjorde 24,58 prosent i bydel- og lokalsentrene.

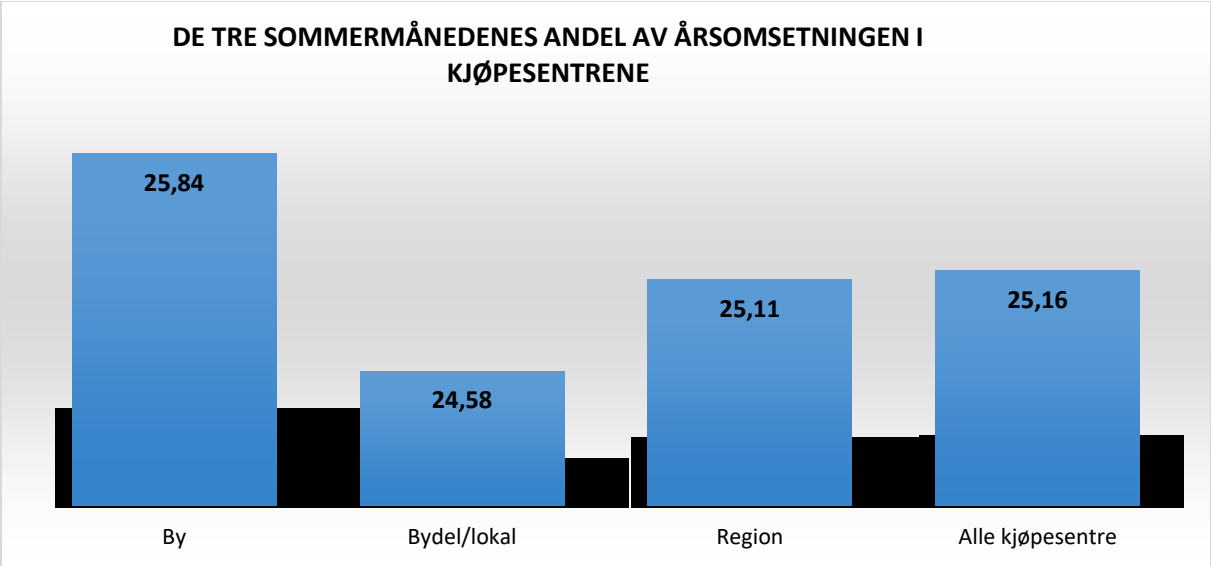

Kilde: Kvarud Analyse

På Sørlandet sto sommerhandelen i bysentrene for hele 28,75 prosent av årsomsetningen. Tilstrømming av hyttefolk og turister gir betydelig befolkningsvekst i denne delen av landet i sommermånedene. I Nord-Norge utgjorde sommerhandelen i bysentrene 26,46 prosent av årsomsetningen, mens den på Vestlandet og på Østlandet utgjorde henholdsvis 25,85 og 25,58 prosent. Lavest andel av årsomsetningen var det i Trøndelag der omsetningen i de tre sommermånedene utgjorde 25,38 prosent av årsomsetningen i bysentrene.

Sommerhandelens andel av årsomsetningen varierer i bysentrene fra 21 til 31 prosent.

Samme mønsteret gjør seg gjeldende også for bydel- og lokalsentre og regionsentre. For begge type sentre er sommerhandelen viktigst for butikkene på Sørlandet. I bydels- og lokalsentrene sto sommerhandelen for 26,72 prosent av omsetningen, mens andelen i regionsentrene var på 27,8 prosent. I de øvrige regionene varierte sommerhandelen i bydels- og lokalsentrene mellom 23,69 prosent i Nord-Norge til 24,62 prosent på Østlandet. I regionsentrene var det på Vestlandet (25,21 %) at andelen lå nærmest Sørlandet, mens sommerhandelens andel i Nord-Norge var minst med 24,78 prosent av årsomsetningen.

Sommerhandelen viktigst for de minste kjøpesentrene

De minste kjøpesentre, med omsetning under 250 millioner kroner inkl. mva., har en større andel av årsomsetningen sin i juni-august enn de større kjøpesentrene. Mens sommerhandelen i fjor utgjorde omtrent 25 prosent av årsomsetningen i kjøpesentre med 500 millioner kroner eller mer i årsomsetning i 2016, og vel 25,5 prosent i kjøpesentre med 250-499 millioner kroner i årsomsetning, utgjorde sommerhandelen vel 25,8 prosent i kjøpesentre med mindre enn 250 millioner i årsomsetning. I alle de fire omsetningsgruppene er det kjøpesentre som drar nytte av at de er lokalisert i eller nær kommuner med stor tilstrømming av turister og/eller hyttefolk i feriemånedene. Av de 235 kjøpesentrene som inngår i tallgrunnlaget er sommerhandelen av størst betydning for

Dombås Senter på Dovre og Bjørneparken Senter i Flå kommune. Begge sentre drar nytte av mange tilreisende turister. Bjørneparken Kjøpesenter er også et søndagsåpent senter.

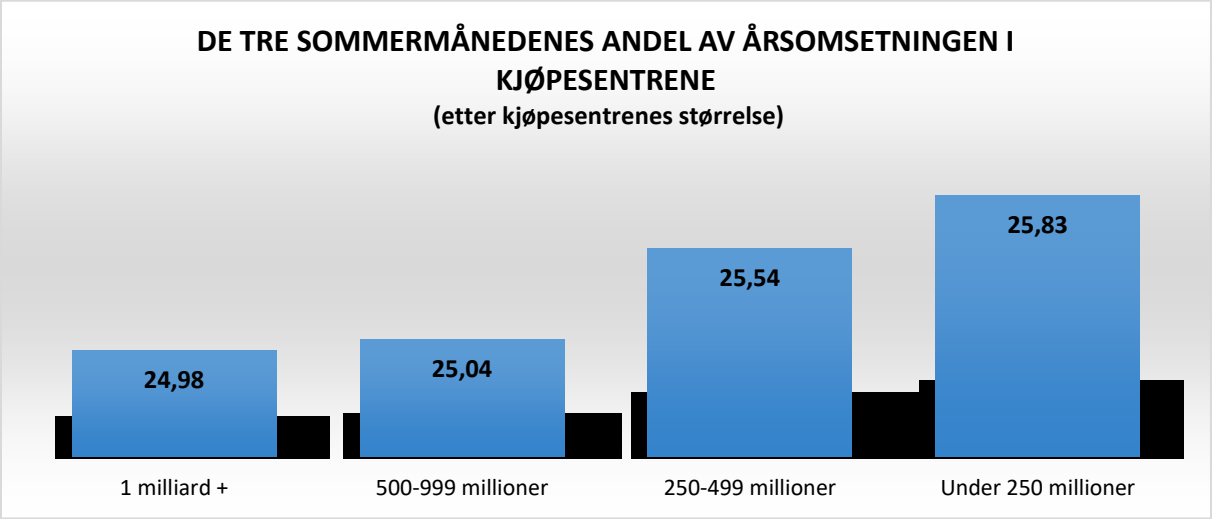

Kilde: Kvarud Analyse

Sommerhandelen betyr mest for kles-, sko- og veskebutikker

Sommerhandelen i kjøpesentrene betyr mest for sentrenes kles-, sko- og veskebutikker der omsetningen i perioden juni-august i 2016 utgjorde 27,13 prosent av årsomsetningen i sentrenes kles-, sko- og veskebutikker. Sommerperioden er også en god periode for serveringsstedene i kjøpesentre. Omsetningen i de tre sommermånedene i fjor utgjorde nesten 27 prosent av årsomsetningen. For butikkene innen hus og hjem[1], spesialbutikker[2] og butikkene innen mat og drikke[3] utgjorde sommerhandelen mellom 24,8 og 24,3 prosent av årsomsetningen.

[1] Hus og hjem omfatter møbelbutikker, kjøkkenutstyrsbutikker, lampebutikker, boligtekstilbutikker, garnbutikker, gardinbutikker, husflidsbutikker, hyttebutikker, radio- og TV-butikker, elektrobutikker, telekiosker, databutikker, byggevarehus, jernvarebutikker, fargehandlere, trelastutsalg, flisbutikker, rørleggerbutikker, tapetbutikker, teppebutikker og lavprisbutikker med bredt vareutvalg.
[2] Spesialbutikker omfatter sportsbutikker, apotek, parfymerier, platebutikker, musikkinstrumentbutikker, bokhandlere, kontorutstyrsbutikker, urmakere, smykkebutikker, fotobutikker, optikere, gullsmedbutikker, båtutstyrsbutikker, leketøysbutikker, barneutstyrsbutikker, hobbybutikker, blomsterbutikker, hagesentre, dyrebutikker, antikvitetsbutikker og bruktbutikker.
[3] Mat og drikke omfatter dagligvarebutikker, kiosker, frukt- og grøntbutikker, kjøttbutikker, fiskebutikker, godtebutikker, vinmonopol, tobakksbutikker, helsekostbutikker, kaffe- og tebutikker og delikatessebutikker.

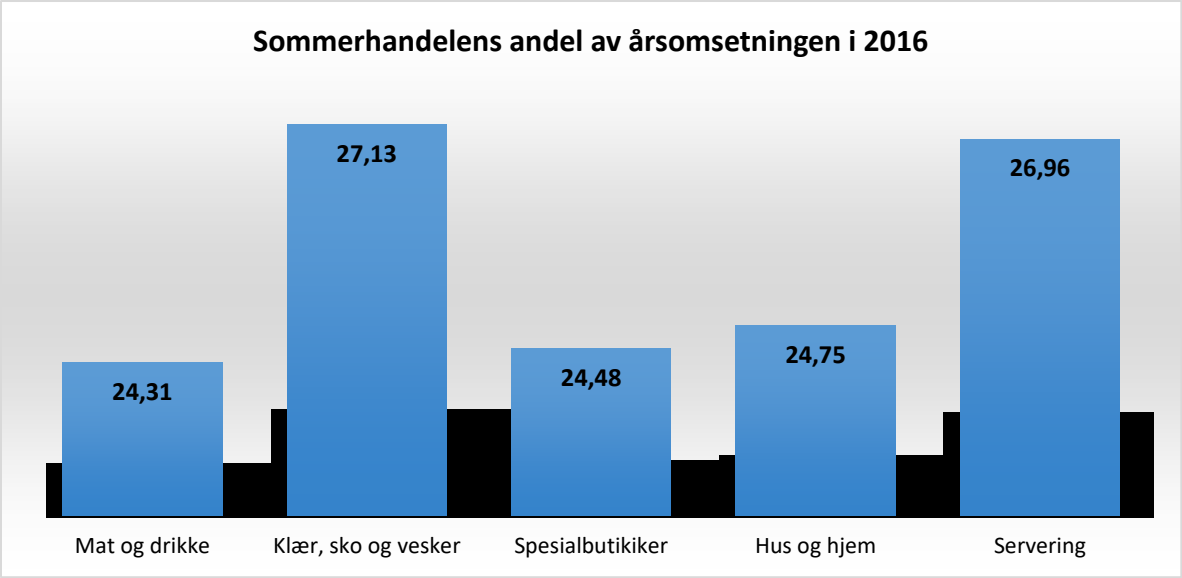

Kilde: Kvarud Analyse

Med unntak av hus og hjem er omsetningen i de tre sommermånedene høyest i juni. Innen hus og hjem er omsetningen høyest i august. Diagrammer som viser hvor stor andel av årsomsetningen de enkelte månedene har vises i Vedlegg 1.

SESONGSVINGNINGENE I DETALJHANDELEN I ALT

For detaljhandelsbedriftene totalt er desember årets viktigste måned. Omsetningen i denne måneden utgjorde i fjor 10,66 prosent av årsomsetningen. Nest største handelsmåned er juni der omsetningen i fjor utgjorde 9,08 prosent av årsomsetningen. Samlet sto handelen i de tre sommermånedene for 26,18 prosent av årsomsetningen.

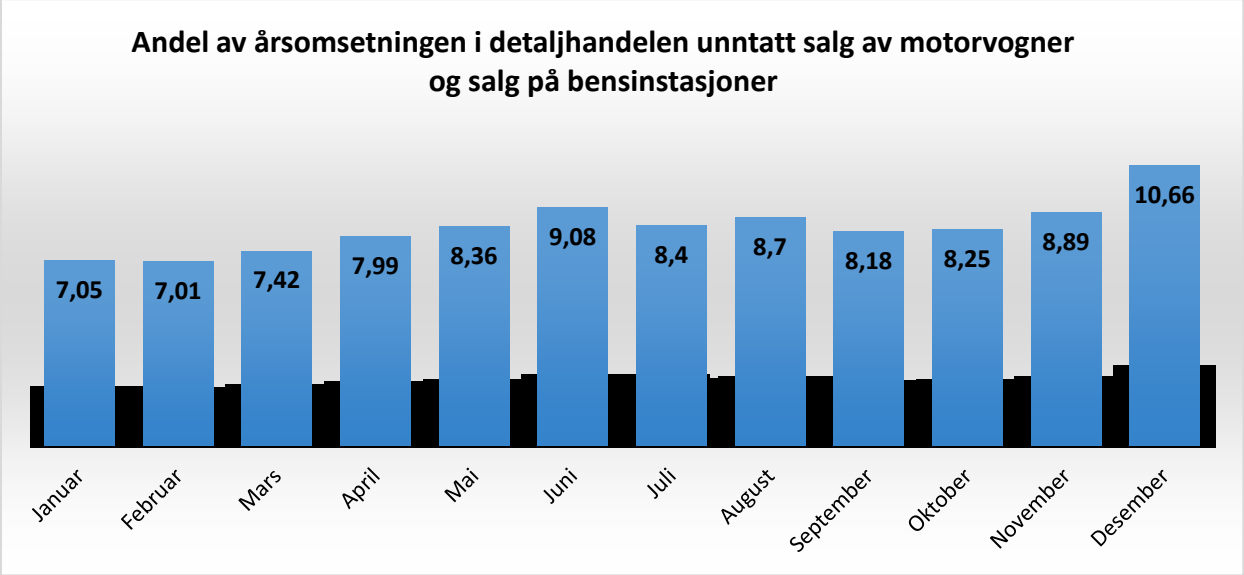

Kilde: Statistisk sentralbyrå/Kvarud Analyse

Ser vi på de fire aggregerte bransjene «mat og drikke», «klær, sko og vesker», «spesialbutikker» og «hus og hjem», så er det i kles-, sko- og veskebutikkene at sommerhandelen utgjorde høyest andel av årsomsetningen med 27,12 prosent i fjor. Også innen hus og hjem (26,74 %) ligger andelen over

gjennomsnittet for detaljhandelen, mens den ligger på gjennomsnittet for spesialbutikkene (26,18 %) og litt under gjennomsnittet for butikkene innen kategorien mat og drikke (25,88).

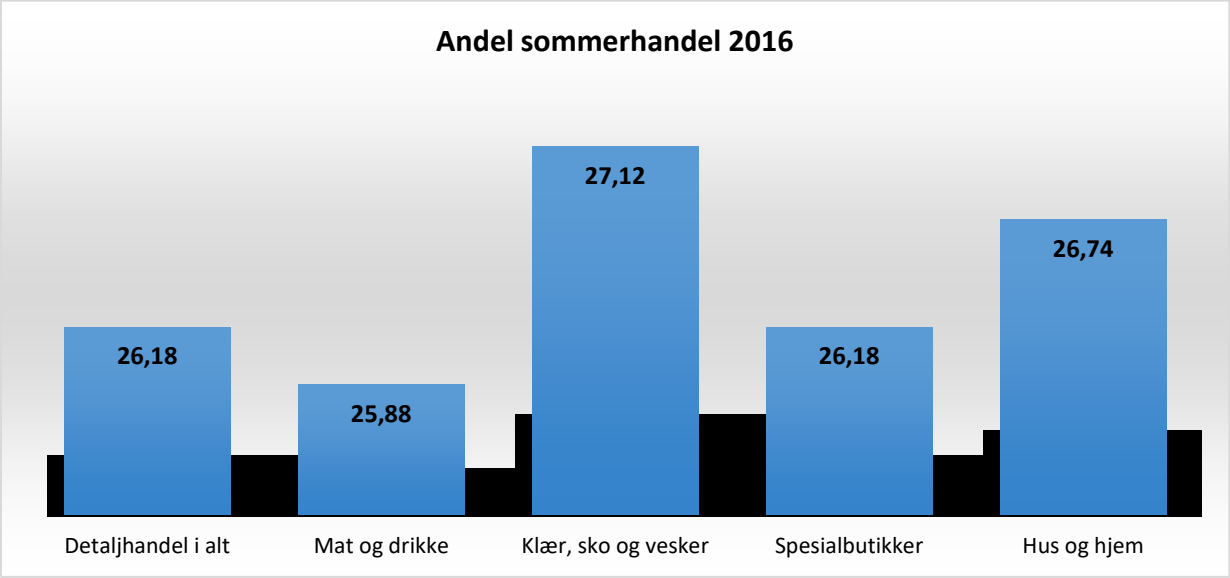

Kilde: Statistisk sentralbyrå/Kvarud Analyse

Sommerhandelen viktig i unntakskommunene

Sommerhandelen er svært viktig for detaljhandelsbedriftene i mange kommuner. På kommunenivå finnes statistikk på terminnivå, dvs. for periodene januar-februar (1. termin), mars-april (2. termin) osv. I denne statistikken inngår også omsetningen på bensinstasjonene.

I diagrammet under vises hvor stor andel detaljhandelsomsetningen i periodene mai- juni, juli-august og mai- august utgjør av årsomsetningen i 2016 i alle landets kommuner samt i de kommunene det er gitt unntak fra Helligdagsloven.

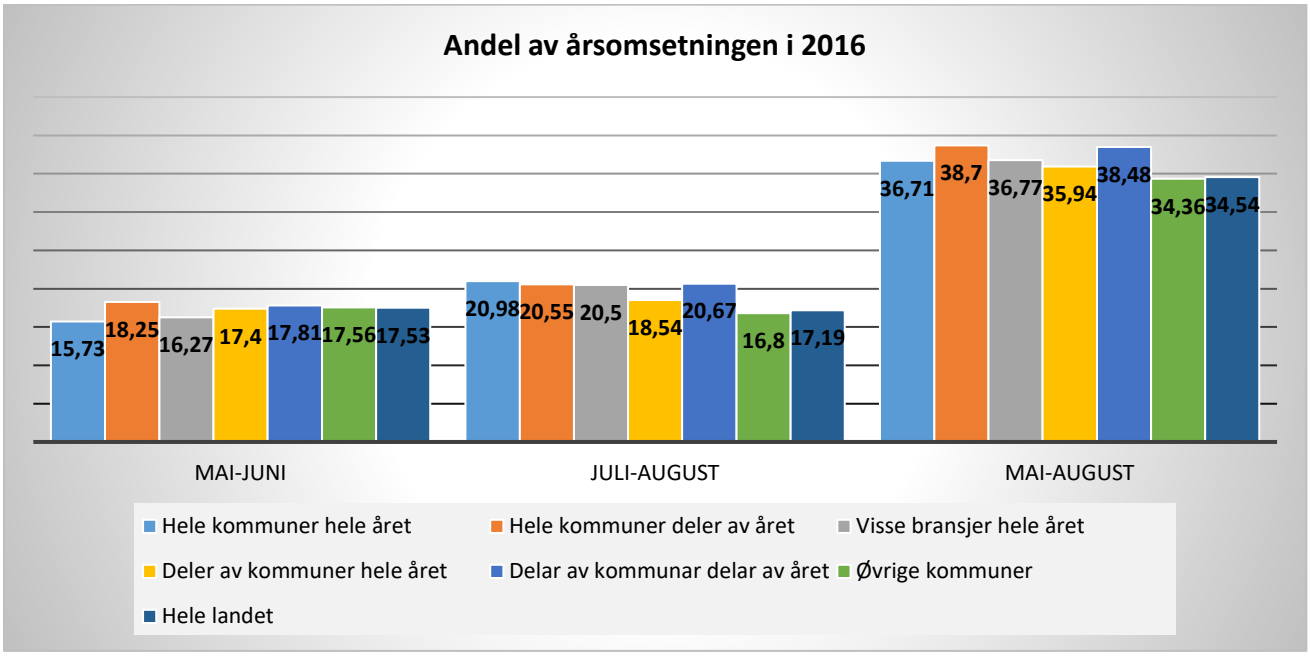

Kilde: Statistisk sentralbyrå/Kvarud Analyse

Diagrammet viser at omsetningen i mai-august i fjor utgjorde en høyere andel av årsomsetningen i detaljhandelen i kommuner der det er gitt unntak fra Helligdagsloven enn i kommuner det ikke er gitt unntak. Siden vi her kun har omsetningstall for hele kommunen er det vel strengt tatt bare omsetningsandelen i kommuner der det er gitt unntak i hele kommunen hele året (17 kommuner) og i hele kommuner deler av året (6 kommuner) at statistikken gir mening. I disse to unntaksgruppene utgjorde omsetningen i mai-august 36,71 prosent og 38,7 prosent av årsomsetningen mot 34,54 prosent for alle landets kommuner. Ser vi på omsetningen i juli-august utgjorde omsetningen henholdsvis 20,98 og 20,55 prosent av årsomsetningen mot 17,19 prosent på landsbasis. Tall for de øvrige reguleringskommunene er tatt med for å vise at sommerhandelen også utgjør enn større andel av årsomsetningen i disse kommunene enn i de kommunene der det ikke er gitt unntak fra Helligdagsloven.

Omsetningen i juli-august utgjorde 20 prosent eller mer i hver tredje kommune.

Omsetningen i detaljhandelen i de to sommermånedene juli og august utgjorde 20 prosent eller mer av årsomsetningen i hver tredje kommune i fjor. Størst betydning har handelen i disse to månedene for detaljhandelsbedriftene i Moskenes i Nordland, Aurland i Sogn og Fjordane og Hvaler i Østfold der omsetningen i de to månedene utgjorde 32,3, 31,2 og 30,8 prosent av detaljhandelsbedriftenes totale årsomsetning i 2016. På landsbasis utgjorde omsetningen i juli og august 17,2 prosent av årsomsetningen.

I fire kommuner, Hvaler, Aurland, Moskenes og Tjøme i Vestfold utgjorde omsetningen i mai-august mer enn halvparten av årsomsetningen i fjor. På landsbasis utgjorde detaljhandelsomsetningen i perioden mai-august 34,7 prosent av årsomsetningen i 2016.

Av de 30 kommunene i tabellen på neste side er det gjort unntak fra Helligdagsloven i 17 kommuner.

Sommerhandelens andel av årsomsetningen

Kommune	Fylke	Andel av årsomsetningen i 2016		
		mai-juni	juli-august	mai-august
Hvaler *	Østfold	22,4	30,8	53,2
Aurland *	Sogn og Fjordane	21,5	31,2	52,8
Moskenes	Nordland	18,6	32,3	50,9
Tjøme *	Vestfold	20,6	29,7	50,3
Eidfjord *	Hordaland	19,0	27,8	46,8
Lom *	Oppland	18,3	27,3	45,6
Namsskogan *	Nord-Trøndelag	16,4	28,9	45,3
Rennesøy	Rogaland	17,5	27,8	45,3
Kragerø *	Telemark	19,3	26,0	45,3
Flakstad	Nordland	18,8	26,3	45,1
Stranda *	Møre og Romsdal	19,3	25,1	44,4
Hamarøy	Nordland	18,8	25,5	44,3
Risør *	Aust-Agder	18,9	25,3	44,2
Roan *	Sør-Trøndelag	18,6	25,1	43,7
Tvedestrand *	Aust-Agder	19,4	23,7	43,1
Bindal	Nordland	21,9	21,2	43,1
Solund	Sogn og Fjordane	17,6	25,2	42,8
Jondal	Hordaland	20,3	22,5	42,8
Leka *	Nord-Trøndelag	18,7	24,0	42,7
Aremark	Østfold	18,7	23,9	42,6
Flatanger *	Nord-Trøndelag	19,2	23,3	42,5
Engerdal *	Hedmark	16,8	25,6	42,4
Træna	Nordland	18,0	24,4	42,4
Skjåk *	Oppland	18,2	24,1	42,3
Norddal*	Møre og Romsdal	18,4	23,7	42,1
Rødøy	Nordland	20,4	21,7	42,1
Ullensvang	Hordaland	18,8	23,2	42,0
Tysnes *	Hordaland	17,9	24,0	41,9
Herøy	Nordland	18,2	23,7	41,9
Kvænangen	Troms	18,3	23,4	41,7
NORGE		**17,5**	**17,2**	**34,7**

**kommuner der det er gjort unntak fra Helligdagsloven*

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Merhandelen om sommeren

I mange kommuner øker folketallet kraftig om sommeren som følge av økt tilstrømming av hyttefolk og andre turister. Økningen i folketallet bidrar til økt omsetning. I fire kommuner er gjennomsnittlig månedsomsetning i perioden mai-august mer enn dobbelt så høy som gjennomsnittet i de åtte øvrige månedene i året. Størst økning i butikkhandelen er det i kommunene Hvaler og Aurland der omsetningen i de fire månedene er 127,1 og 124,2 prosent høyere enn gjennomsnittsomsetningen i de åtte øvrige månedene. Også i Moskenes og Tjøme er omsetningen mer enn dobbelt så høy i mai-august enn ellers i året.

Merhandelen om sommeren

Kommune		MERHANDEL	
		juli-august	mai-august
Hvaler *	Østfold	122,5	127,1
Aurland *	Sogn og Fjordane	127,9	124,2
Moskenes	Nordland	138,8	107,2
Tjøme *	Vestfold	110,7	102,3
Eidfjord *	Hordaland	92,3	76,1
Lom *	Oppland	88,1	67,7
Kragerø *	Telemark	76,0	66,0
Namsskogan *	Nord-Trøndelag	103,7	65,7
Rennesøy	Rogaland	92,5	65,5
Flakstad	Nordland	78,4	64,6
Stranda *	Møre og Romsdal	67,3	59,7
Hamarøy	Nordland	71,0	58,8
Risør *	Aust-Agder	69,6	58,3
Roan *	Sør-Trøndelag	69,6	58,3
Bindal	Nordland	34,7	51,6
Tvedestrand *	Aust-Agder	55,0	51,0
Solund	Sogn og Fjordane	68,3	49,6
Jondal	Hordaland	44,8	49,5
Leka *	Nord-Trøndelag	58,2	49,3
Aremark	Østfold	56,7	48,2
Flatanger *	Nord-Trøndelag	51,9	47,8
Engerdal *	Hedmark	72,3	47,2
Træna	Nordland	61,2	47,1
Skjåk *	Oppland	58,4	46,1
Norddal *	Møre og Romsdal	55,5	45,7
Rødøy	Nordland	38,9	45,6
Ullensvang	Hordaland	51,4	44,9
Tysnes *	Hordaland	57,5	44,2
Herøy	Nordland	55,0	44,1
Torsken	Troms	56,3	42,9
DETALJHANDEL I ALT		3,8	6,4
Hele kommuner hele året		20,3	19
Hele kommuner deler av året		14,9	14
Visse bransjer hele året		29,5	20,2
Deler av kommuner hele året		11,9	11,7
Deler av kommuner deler av året		5,4	6,8
Sum unntakskommuner		12,6	12,2
Øvrige kommuner		2,4	5,5

**kommuner der det er gjort unntak fra Helligdagsloven*

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Syv av de åtte kommunene der omsetningen per måned øker mest i perioden mai-august sammenlignet med gjennomsnittsomsetningen i årets åtte øvrige måneder er kommuner der det er gjort unntak for Helligdagsloven. I de 17 kommunene der det er gjort unntak fra Helligdagsloven i hele kommunen hele året var gjennomsnittlig månedsomsetning i butikkhandelen i mai-august 19 prosent høyere enn gjennomsnittsomsetningen i de øvrige månedene i 2016. Det er flere typiske vinterstedskommuner blant disse kommunene. Ser vi bort fra de mest typiske vinterstedene øker merhandelen i mai-august til 24,7 prosent. I de fire kommunene der visse bransjer (kolonialbutikker) er unntatt fra loven hele året økte handelen i mai-august i fjor med 20,2 prosent, mens omsetningen økte med 14 prosent i de seks kommunene (i Aust.Agder, Vest-Agder og Sogn og Fjordane) der butikkene er unntatt fra Helgedagsloven deler av året (om sommeren).

Vintersteder

Det er ikke bare i typiske sommersteder/sommerkommuner det er gjort unntak for Helligdagsloven. Også i en del typiske vintersteder er unntaksbestemmelsene tatt i bruk. Tabellen under viser de 20 kommunene i landet der omsetningen i januar-april utgjør en størst andel av årsomsetningen i detaljhandelen i 2016. Høyest andel av årsomsetningen i de fire første månedene av 2016 hadde detaljhandelsbedriftene i Bykle i Aust-Agder og Hemsedal i Buskerud med 45,6 og 39,2 prosent. I mars-april utgjorde omsetningen i disse to kommunene 23,7 og 21 prosent av årsomsetningen. I disse to kommunene og for ytterligere ti av de 20 kommunene i tabellen under er omsetningen i mars-april høyere enn i julehandelsmånedene november-desember.

Av de 20 kommunene i tabellen er det gjort unntak fra Helligdagsloven i 11 kommuner. Høyest omsetningsandel i de fire første månedene er det i de 17 kommunene der unntaksbestemmelsene er gjort gjeldende i hele kommunen hele året. For disse turistkommunene utgjorde omsetningen i januar-april i fjor 30,1 prosent av årsomsetningen. Flere av de viktige vinterturistkommunene som f.eks. Bykle, Hemsedal og Trysil inngår i denne gruppen.

På landsbasis utgjorde detaljhandelsomsetningen i de fire første månedene i fjor 29,6 prosent av årsomsetningen.

Kommune	Fylke	Januar-Februar	Mars-April	Januar-April
Bykle *	Aust-Agder	21,9	23,7	45,6
Hemsedal *	Buskerud	18,2	21	39,2
Åseral	Vest-Agder	18,8	18,5	37,3
Øyer *	Oppland	16,7	18,4	35,1
Trysil *	Hedmark	17	18	35
Sirdal *	Vest-Agder	17,2	17,4	34,6
Krødsherad *	Buskerud	17,2	16,9	34,1
Iveland	Aust-Agder	16,7	17	33,7
Kautokeino	Finnmark	15,4	17,6	33
Hol *	Buskerud	14,1	18,8	32,9
Øystre Slidre *	Oppland	15	17,3	32,3
Karasjok	Finnmark	15,2	16,8	32
Hægebostad	Vest-Agder	15,5	16,5	32
Sør-Fron *	Oppland	14,8	17,1	31,9
Klæbu	Sør-Trøndelag	14,9	16,9	31,8
Våler	Østfold	14,1	17,6	31,7
Lesja *	Oppland	14,9	16,8	31,7
Oppegård	Akershus	15,1	16,6	31,7
Gausdal *	Oppland	15,1	16,6	31,7
Overhalla	Nord-Trøndelag	15,3	16,4	31,7
HELE LANDET		**14,2**	**15,4**	**29,6**
Hele kommuner hele året		13,8	16,3	30,1
Hele kommuner deler av året		12,8	15	27,8
Visse bransjer hele året		13,8	15,7	29,5
Deler av kommuner hele året		13,9	15,4	29,3
Deler av kommuner deler av året		13,2	15	28,2
Øvrige kommuner		14,3	15,4	29,7

**kommuner der det er gjort unntak fra Helligdagsloven*

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Sammenligning detaljhandel og kjøpesenterhandel

Sesongsvingningene i detaljhandelen totalt og i kjøpesentrene følger i hovedtrekk det samme mønsteret. Klart størst forskjell er det i desember der kjøpesentrene tar hånd om en større andel av detaljhandelsomsetningen enn ellers i året. Desember er også en viktigere handelsmåned enn i detaljhandelen generelt, noe som bl.a. skyldes at butikkmiksen i kjøpesentrene er annerledes enn i detaljhandelen generelt samt at behovet for effektiv handel trolig er større like før jul enn ellers i året. Største handelsmåneder i kjøpesentrene er desember, november og juni, mens omsetningen i detaljhandelen generelt er størst i desember, juni og november. Omsetningen i november og desember i 2016 utgjorde 22,48 prosent av omsetningen i kjøpesentrene, mens den utgjorde 19,55 prosent i detaljhandelen generelt.

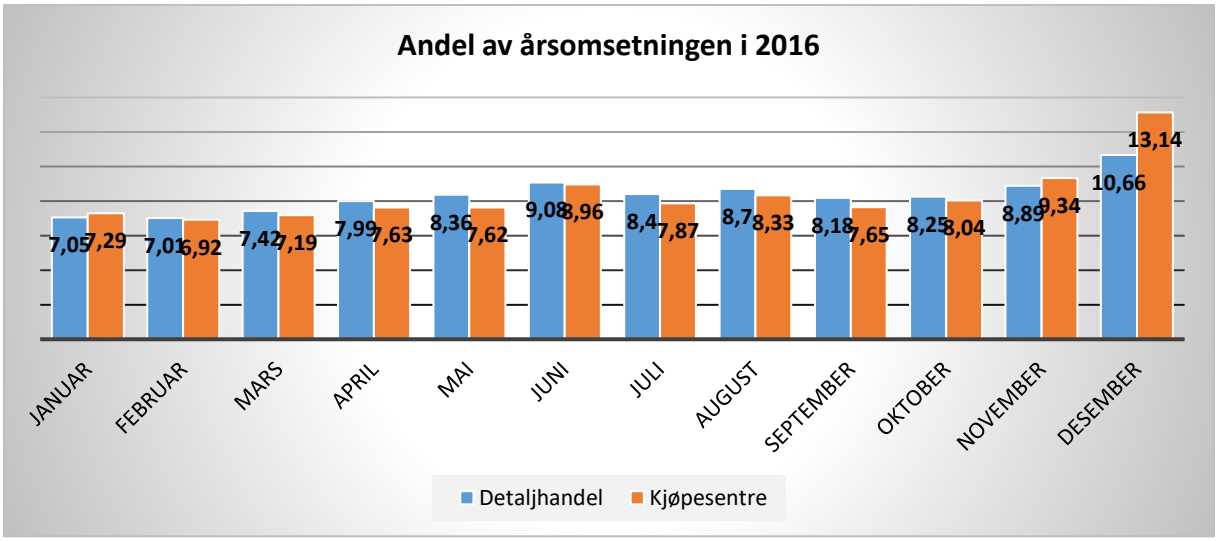

Kilde: Statistisk sentralbyrå/Kvarud Analyse

I alle de tre sommermånedene utgjør omsetningen i detaljhandelen i alt en større andel av årsomsetningen enn i kjøpesentrene. Størst forskjell er det i juli der denne måneden utgjør 8,4 prosent i detaljhandelen generelt og 7,87 prosent i kjøpesentrene.

Ser vi på de fire aggregerte hovedbransjene er det bare i kles-, sko- og veskebutikkene at sommerhandelen i kjøpesentrene var (marginalt) høyere enn i detaljhandelen totalt i 2016. I de tre andre hovedbransjene utgjorde sommerhandelen en større andel av årsomsetningen i detaljhandelen i alt enn i kjøpesentrene.

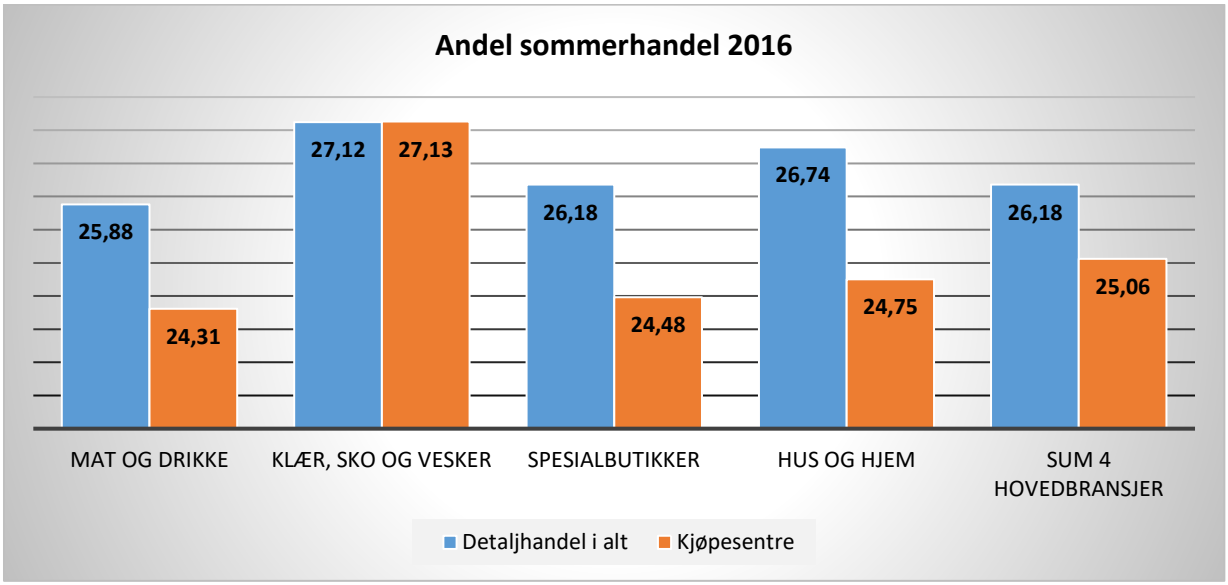

Kilde: Statistisk sentralbyrå/Kvarud Analyse

Kjøpesentrenes markedsandel

Omsetningen i detaljhandelen unntatt salg av motorvogner og salg på bensinstasjoner var i 2016 på 436,3 milliarder kroner. Ser vi bort handelen utenom fast utsalgssted (postordre- og netthandel, homeparties m.v) og torghandelen utgjorde omsetningen til tradisjonelle butikker i fjor 416.6 milliarder kroner. Estimert omsetning i kjøpesentrene var i fjor 154 milliarder kroner ekskl. mva. Ser

vi bort fra omsetningen til serveringssteder, service og tjenesteytende virksomheter og virksomheter innen annen virksomhet, anslås omsetningen til tradisjonelle butikker i kjøpesentrene i fjor til 138,6 milliarder kroner ekskl. mva. Dette betyr at butikkene i kjøpesentrene tar hånd om en tredjedel av omsetningen i butikkhandelen i Norge.

Kjøpesentrenes markedsandel varierer sterk over året, fra 30,8 prosent i mai til 41,4 prosent i desember. I de to sommermånedene juli-august står kjøpesentrene for 32 prosent av landets butikkomsetning. I de tre sommermånedene juni-august er andelen 32,5 prosent og i perioden mai-august er andelen 32,1 prosent.

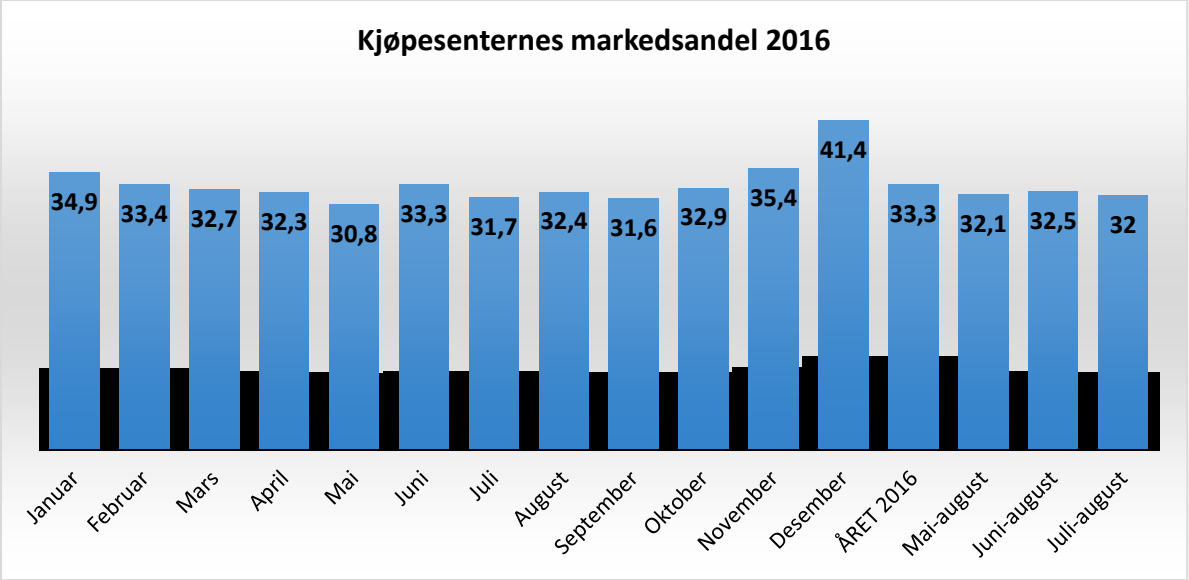

Kilde: Statistisk sentralbyrå/Kvarud Analyse

Merhandelen i sommermånedene

I de tre sommermånedene juni-august er den gjennomsnittlige månedsomsetningen i butikkhandelen i alt 4,3 prosent høyere enn gjennomsnittlig månedsomsetning i de ni øvrige månedene. I kjøpesentrene er merhandelen i disse tre sommermånedene 0,9 prosent høyere enn ellers i året, mens den i butikkene utenfor kjøpesentrene er 6 prosent høyere. I perioden juli-august er omsetningen i butikkhandelen 1,3 prosent høyere enn gjennomsnittet i årets ti øvrige måneder. I kjøpesentrene er omsetningen i denne perioden 3,3 prosent lavere enn ellers i året, mens den er 3,6 prosent høyere i butikkene utenom kjøpesentrene. Også i perioden mai-august omsettes det for mindre per måned i butikkene i kjøpesentrene (-2,5 %) enn det det omsettes for i gjennomsnitt i årets åtte øvrige måneder. I butikkene utenom kjøpesentrene er omsetningen 6 prosent høyere og i butikkhandelen totalt 3,1 prosent høyere.

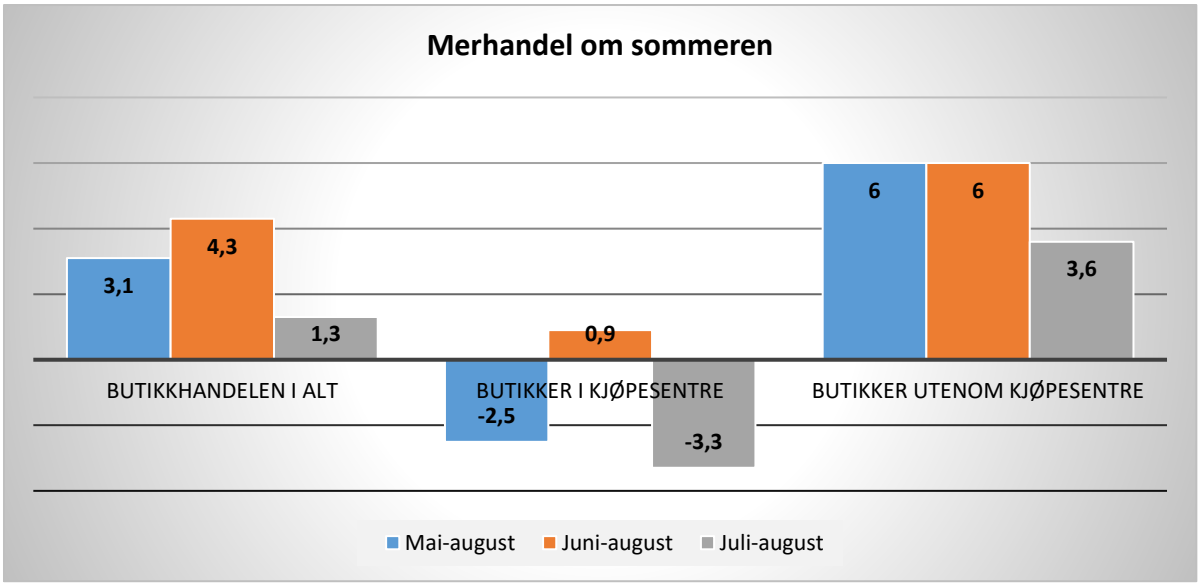

Kilde: Statistisk sentralbyrå/Kvarud Analyse

Omsetning per ukedag

Åpningstidene i kjøpesentrene variere fra kjøpesenter til kjøpesenter. Sentrene åpner normalt klokka 9.00 eller 10.00 og stenger fra kl. 18 til 22 fra mandag til fredag. Åpningstiden lørdag er normalt to timer mindre enn mandag-fredag. Enkelte butikker, bl.a. dagligvarebutikker, vinmonopol og apotek har ofte avvikende åpningstider.

På årsbasis er fredag og lørdag de to viktigste handledagene, hver med en omsetningsandel på snaue 20 prosent av ukesomsetning. Per åpningstime er lørdag viktigst.

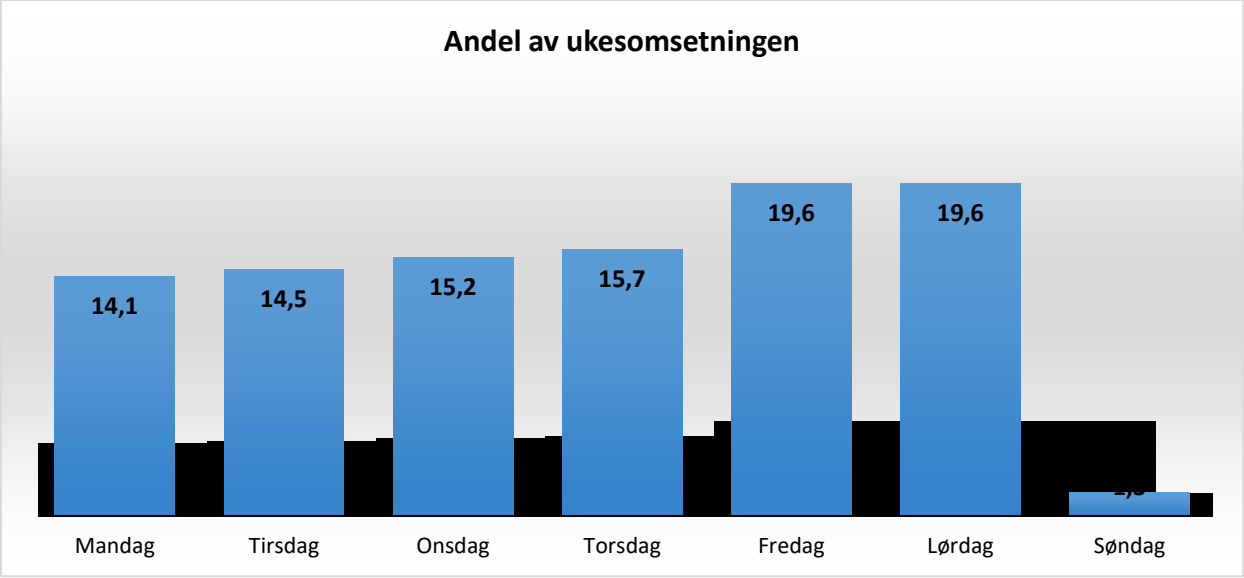

Kilde: Kvarud Analyse

Størrelsesfordeling butikker i detaljhandelen

Det finnes ingen offisiell statistikk som viser hvor stort salgsarealet er i de enkelte detaljhandelsbedriftene. Det eneste som finnes er arealstatistikk for 2002 og 2007 fra Statistisk sentralbyrå som viser antall foretak etter salgsarealintervaller. Siden dette er en foretaksstatistikk ligger f.eks. alle vinmonopolutsalgene eller alle Hennes & Mauritz-butikkene inne i statistikken som ett foretak med et samlet salgsareal på 10000 m² eller mer**.**

Foretaksstatistikken viser at i 57,6 prosent av detaljhandelsforetakene var salgsarealet under 120 m² i 2007. I 2002 var andelen 64,7 prosent.

Detaljhandelsforetak etter salgsareal				
	Antall foretak		**Andel foretak**	
	2002	**2007**	**2002**	**2007**
I alt	26867	24234		
< 120 m²	17390	13948	64,7	57,6
120 - 399 m²	6080	6711	22,6	27,7
400 - 999 m²	2565	2372	9,5	9,8
1000 - 2499 m²	574	852	2,1	3,5
2500 - 4999 m²	128	214	0,5	0,9
5000 - 9999 m²	65	57	0,2	0,2
10000 m² -	65	80	0,2	0,3

1)Foretak i detaljhandelen utenom butikk inngår ikke i statistikken.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

For å få en bedre indikasjon på hvor mange virksomheter det finnes i ulike salgsarealintervaller innen noen aggregerte hovednæringsgrupper har jeg sett nærmere på salgaarealene på butikknivå i et utvalg kjøpesentre.

I oversikten under vises hvordan arealfordelingen er i kjøpesentrene fordelt på bransje. Oversikten baserer seg på tall fra 35 kjøpesentre med til sammen totalt 2 200 virksomheter eller i gjennomsnitt 62,8 virksomheter per kjøpesenter. Til sammenligning er det i gjennomsnitt 35,7 virksomheter i kjøpesentre med et samlet salgsareal på 5 000 m² eller mer. Overrepresentasjonen av større sentre innebærer trolig at andelen større butikker er noe høyere i oversikten enn for kjøpesenterbransjen totalt.

I de 35 kjøpesentrene som inngår i oversikten nedenfor har om lag en tredjedel av virksomhetene er salgsareal som er 100 m² eller mindre. Andelen varierer fra snaue to tredjedeler innen «service og tjenesteyting» (flikkbarer, frisører, låsesmeder, reisebyråer, solstudioer, treningssentre, renserier etc.) til rundt en fjerdedel innen «klær, sko og vesker». Når det gjelder større butikker så er andelen høyest innen «mat og drikke» og «hus og hjem» der vel 19 og 9 prosent av virksomhetene har et salgsareal på mer enn 1000 m².

Vel halvparten av virksomhetene i kjøpesentrene er 150 m² eller mindre.

Andel virksomheter etter salgsareal i kjøpesentrene					
	< 100 m²	101-150 m²	151-400 m²	401-1000 m²	1001 m²+
Mat og drikke	42,8	13,3	9,4	15,0	19,4
Klær, sko, vesker	25,2	22,3	36,3	11,6	4,6
Spesialbutikker	43,7	16,6	30,0	7,7	2,0
Hus og hjem	10,6	15,7	48,1	16,7	9,0
Service og tjenesteyting	64,1	16,9	14,8	1,4	2,8
Servering	47,3	13,3	32,4	6,9	0,0
Annen detaljhandel	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Annen virksomhet	30,0	30,0	10,0	20,0	10,0
TOTALT	**33,6**	**18,1**	**32,4**	**10,6**	**5,3**

Kilde: Kvarud Analyse

Flest kles-, sko- og veskebutikker

I de 35 kjøpesentrene som inngår i oversikten er det 2 200 virksomheter. 37,2 prosent av disse er kles-, sko- og veskebutikker, mens omtrent en fjerdedel er «spesialbutikker». Butikkene innen hus og hjem utgjør vel 14 prosent av samlet antall virksomheter, mens «mat og drikke» står for vel 8 prosent. Serveringsstedene og virksomhetene innen «service og tjenesteyting» utgjorde 8,5 og 6,5 prosent av antall virksomheter i de 35 sentrene, mens virksomhetene innen «annen detaljhandel» og «annen virksomhet» utgjorde til sammen 0,5 prosent.

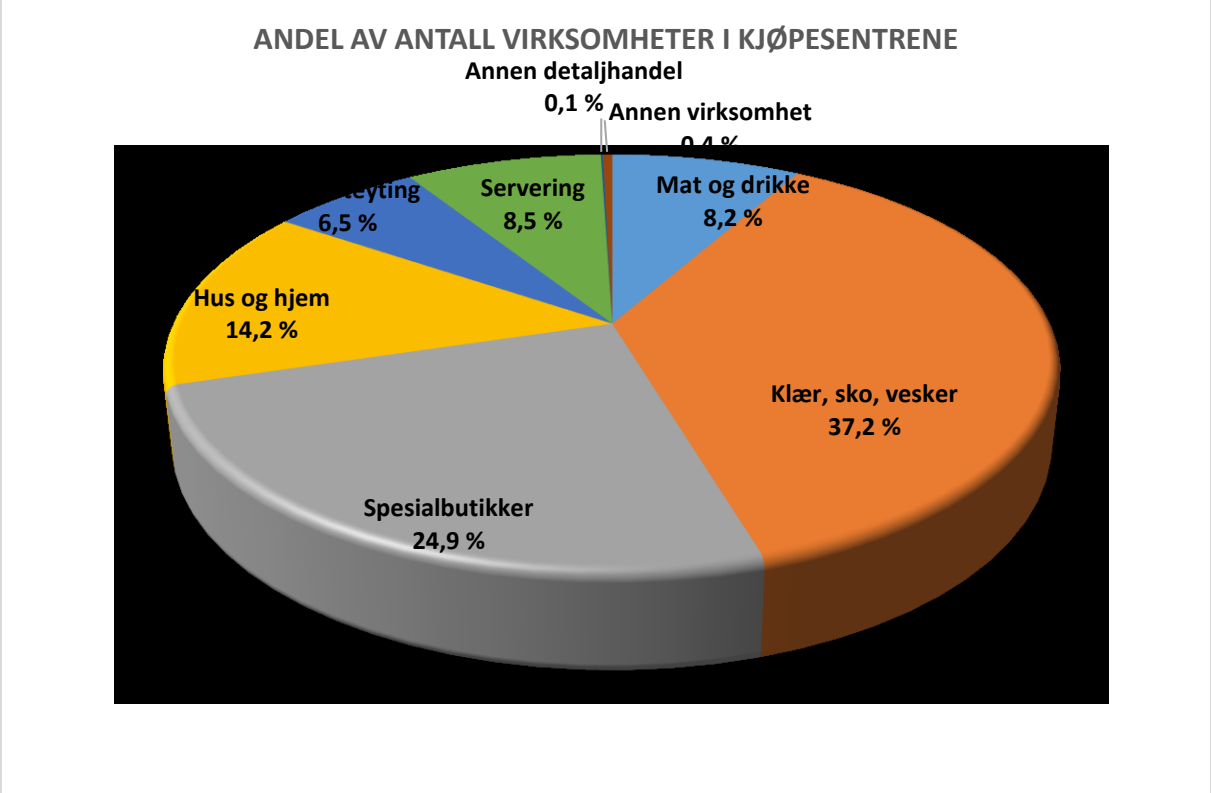

Kilde: Kvarud Analyse

Kundenes tidsbruk i kjøpesentrene

En undersøkelse fra 2015-2016 som Steen & Strøm Norge har fått gjennomført i sine kjøpesentre viser at sentrenes kunder i gjennomsnitt er i senteret i 46 minutter. Nærmere 10 000 personer er intervjuet.

Hvor lenge har du vært her i dag?

	Andel av de spurte
ca. 15 minutter	36,0 %
ca. 30 minutter	25,4 %
ca. 1 time	21,7 %
1-2 timer	13,7 %
3-4 timer	2,9 %
5 timer	0,3 %
Gjennomsnitt	**46 minutter**

Kilde: Steen & Strøm Norge

VEDLEGG 1.

MAT OG DRIKKE

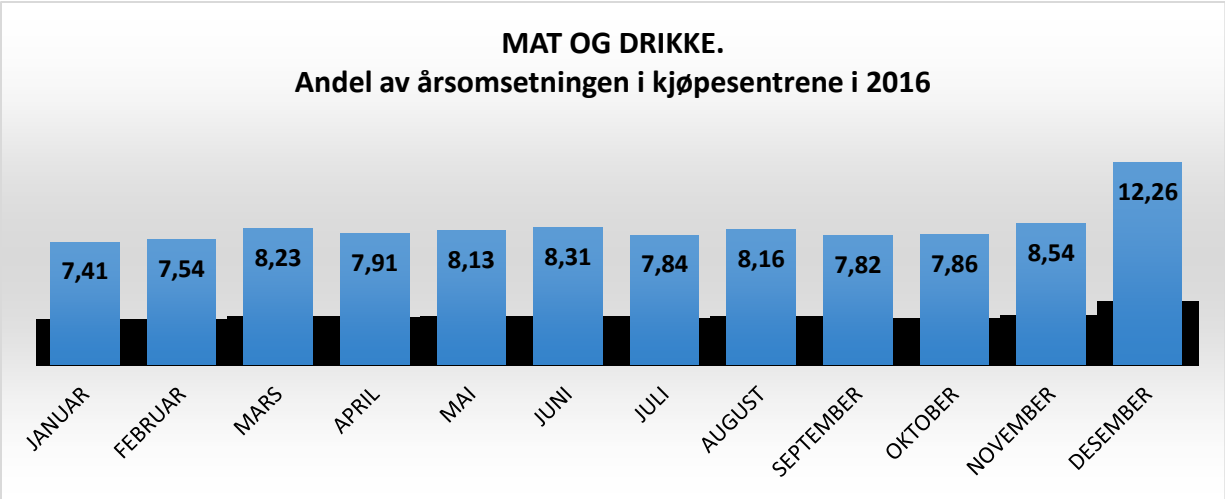

Kilde: Kvarud Analyse

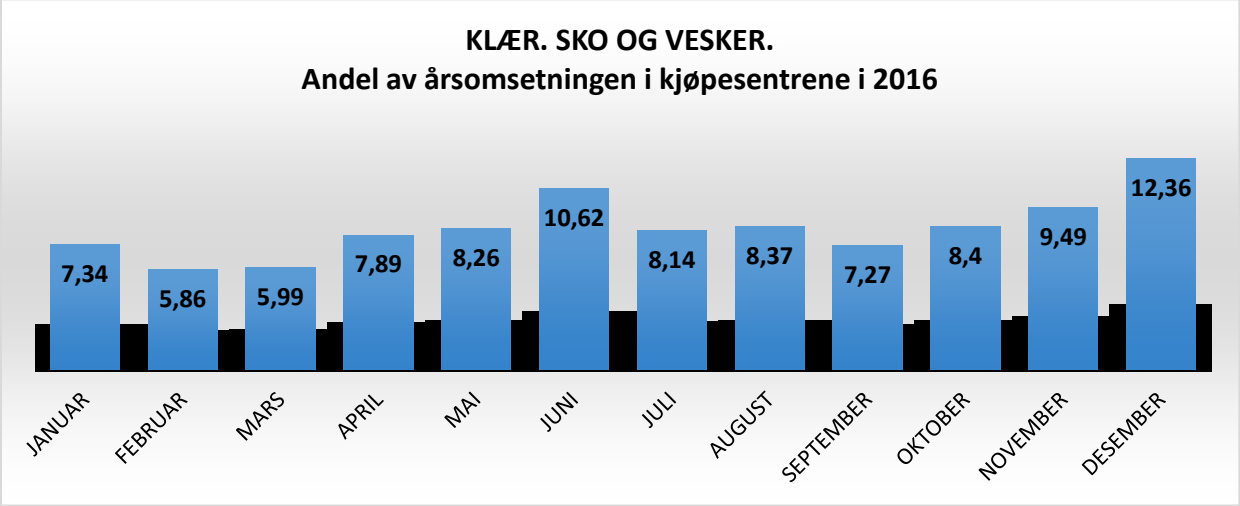

Kilde: Kvarud Analyse

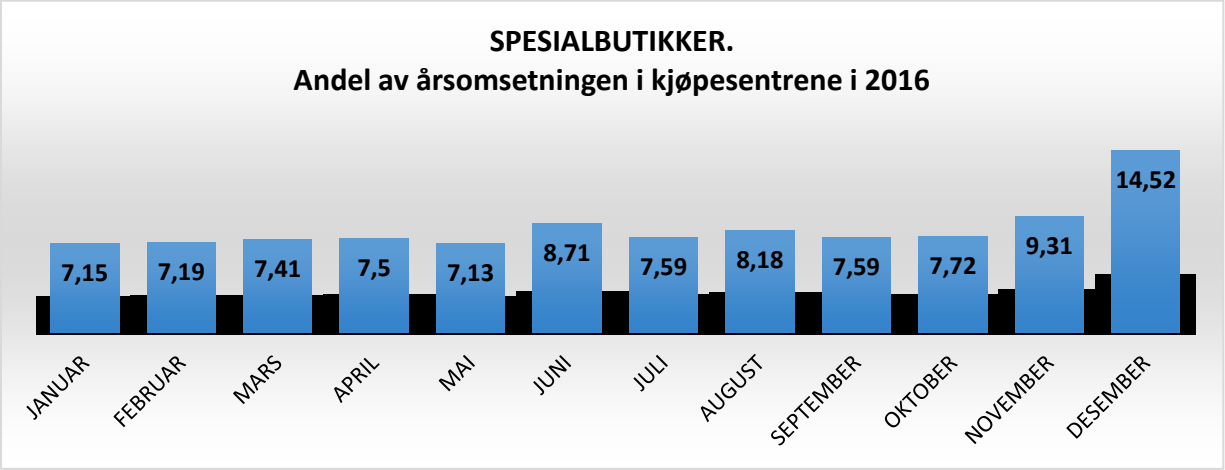

Kilde: Kvarud Analyse

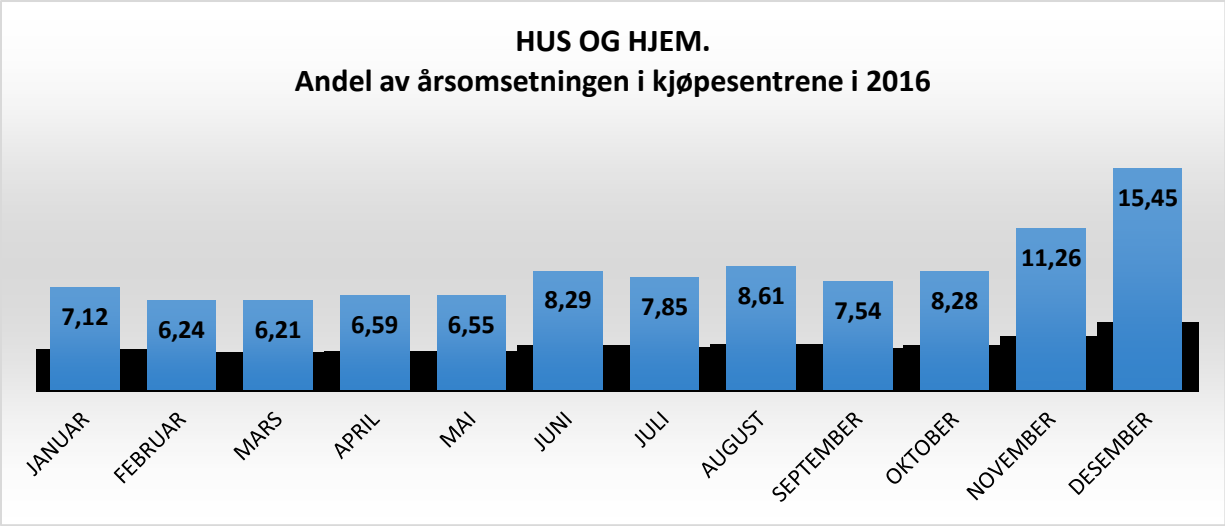

Kilde: Kvarud Analyse

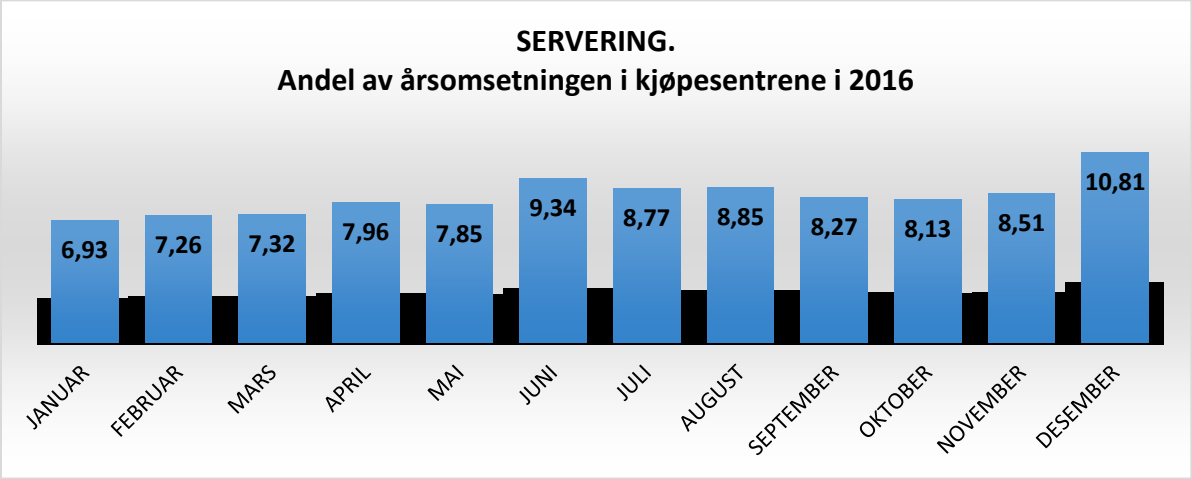

Kilde: Kvarud Analyse